

O‘ZBEKISTON TASHQI SIYOSATI: MUSTAQILLIKDAN BUGUNGA QADAR

Qudratov Davlatbek Turdibekovich
GulDU “Tarix” kafedrası dotsenti v.b

Annotatsiya. *Ushbu maqolada O‘zbekiston mustaqillikdan keyingi tashqi siyosatining shakllanishi, evolyutsiyasi va asosiy yo‘nalishlari tahlil qilingan. Dastlabki yillarda mintaqaviy hamkorlik, sovet davridan qolgan xavfsizlik muammolarini hal etish hamda ichki barqarorlikni ta‘minlash ustuvor vazifalar sifatida belgilangan. XXI asr boshlarida global geosiyosiy o‘zgarishlar, xususan, Afg‘onistondagi vaziyat, AQSh va G‘arb mamlakatlari bilan hamkorlik va logistika imkoniyatlari O‘zbekiston tashqi siyosatini yangicha nuqtaga olib chiqdi. So‘nggi o‘n yilliklarda iqtisodiy diplomatiya, investitsiyalarni jalb qilish, energetika va tranzit yo‘nalishlari – “Bir kamar – bir yo‘l” tashabbusi, Yevropa Ittifoqi, AQSh, Xitoy va Rossiya singari davlatlar bilan strategik sheriklik asosiy o‘rnini egalladi. Mintaqaviy suv diplomatiyasi, ekologik hamkorlik va raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish ham O‘zbekiston tashqi siyosatidagi dolzarb yo‘nalishlarga aylanib bormoqda. Maqola diqqat markazida O‘zbekistonning barqarorlik, milliy manfaatlarini himoya qilish va global integratsiya jarayonlarida o‘z pozitsiyasini saqlash borasidagi strategik yondashuvlari turadi.*

Kalit so‘zlar. *O‘zbekiston tashqi siyosati, Mintaqaviy hamkorlik, Iqtisodiy diplomatiya, “Bir kamar – bir yo‘l” tashabbusi, Energetika va tranzit yo‘nalishlari, Suv diplomatiyasi, Raqamli iqtisodiyot, Global integratsiya*

Annotation. *This article examines Uzbekistan’s foreign policy since independence, detailing its formation, evolution, and principal directions. In the early years, regional cooperation, resolving Soviet-era security challenges, and ensuring internal stability were prioritized. With the geopolitical shifts of the early 21st century—especially the situation in Afghanistan—Uzbekistan’s engagement with the United States and Western countries expanded, opening new logistical and security dimensions. Over the past decade, economic diplomacy, attracting foreign investment, and strategic partnerships in energy and transit—such as the Belt and Road Initiative, cooperation with the European Union, the United States, China, and Russia—have become central to Uzbekistan’s foreign policy. Regional water diplomacy, environmental cooperation, and digital economy development also increasingly shape its external strategy. The article focuses on Uzbekistan’s strategic approaches to maintaining stability, protecting national interests, and participating in global integration processes.*

Key words. *Uzbekistan foreign policy, Regional cooperation, Economic diplomacy, Belt and Road Initiative, Energy and transit corridors, Water diplomacy, Digital economy, Global integration*

O‘zbekiston mustaqillikka erishganidan boshlab, tashqi siyosatini shakllantirish va amalga oshirish jarayonida murakkab va dinamik strategiyalarni ishlab chiqqan. Mustaqillik e‘lon qilingan 1991-yil dekabr oyidan boshlab, mamlakatning asosiy vazifalaridan biri xalqaro maydonda o‘z mavqeini mustahkamlash, yangi davlat sifatida ishonchli hamkorlik qatoriga kirish edi. Dastlabki yillarda O‘zbekiston tashqi siyosati asosan ichki mustahkamlikni ta‘minlash, iqtisodiy barqarorlikni o‘rnatish va tashqi dunyo bilan munosabatlarda sovrinli amaliyot yo‘lga qo‘yishga qaratilgan edi. Bu davr mobaynida mustaqil respublika sobiq ittifoq davlatlari va Markaziy Osiyo mintaqasi davlatlari bilan do‘stona, qo‘shnichilik va o‘zaro manfaat tamoyillariga asoslangan aloqalarni o‘rnatishga urg‘u berdi. Shu bilan birga, xalqaro tashkilotlarga a‘zo bo‘lish, elchixonalar ochish va diplomatik aloqalarni kengaytirish ustuvor vazifalarga aylandi. Mustaqillikka erishgan dastlabki bosqichlarda iqtisodiy zaiflik, infratuzilma cheklanganligi va milliy xavfsizlik tizimining rivojlanmasligi kabi omillar sababli, O‘zbekiston uchun tashqi siyosatda barqarorlik va milliy manfaatlarni ta‘minlash katta ahamiyat kasb etdi. Shuning uchun ham mamlakat tashqi siyosatida avvalo mintaqaviy hamkorlikni kuchaytirish va qo‘shni respublikalar bilan geografik, iqtisodiy, madaniy va tarixiy bog‘liqlikni saqlab qolish tamoyillari ustuvor edi. Boshqa tomondan, global maydonda e‘tiborni qozonish maqsadida, O‘zbekiston BMT, ShHT, OSCE, Iqtisodiy Hamkorlik tashkiloti (ECO), Islom Hamkorlik Tashkiloti (IHT), Islom Taraqqiyot Banki (ITB) va boshqa xalqaro tashkilotlarga a‘zo bo‘lib, o‘z nomini dunyo xaritasida mustahkamlay bordi.

O‘zbekiston tashqi siyosatining ideologik-asosiy unsurini “atrofdagilarga nisbatan ochiqlik va pragmatik hamkorlik” tamoyili tashkil etadi. Ya’ni, yangi mustaqil davlat sifatida O‘zbekiston o‘z siyosiy mustaqilligini saqlab qolish, ichki barqarorlikni mustahkamlash, iqtisodiyotni barqaror rivojlantirish hamda milliy manfaatlarini himoya qilishni birinchi darajali maqsad sifatida belgiladi. Shu bilan birga, mamlakat “uyg‘unlashuv strategiyasi” konseptini ilgari surdi: bu konseptga ko‘ra, mustaqil O‘zbekiston bir vaqtning o‘zida bir necha yo‘nalishda – mintaqaviy, global va ko‘p qirrali hamkorlik yo‘nalishida faoliyat olib borgan maqsadga muvofiqdir. Bu yondashuv O‘zbekistonga bir tomondan, Markaziy Osiyo yuk tashish kommunikatsiyalari hamda energetika loyihalarida faol rol o‘ynash, ikkinchi tomondan, Yevropa Ittifoqi, AQSh, Xitoy, Rossiya va Turkiya kabi yirik iqtisodiy-siyosiy markazlar bilan mustahkam sheriklikni rivojlantirish imkonini berdi. Shu

tariqa, O‘zbekiston ham mustaqillikdan so‘ng o‘z milliy manfaatlarini himoya qilish, ham global integratsiya jarayonlarida faol ishtirok etish sur‘atini birdek saqlab qoldi.

Rasmiy Toshkent 1990-yillarning o‘rtalaridan boshlab mintaqaviy xavfsizlik muammolarini hal qilishga katta urg‘u berdi. Afg‘onistondagi vaziyat, sobiq ittifoqdan ajralib chiqqan davlatlarning chegaradagi notinchliklari, ichki suverenitetni ta‘minlash uchun zarur bo‘lgan harbiy-texnik hamkorlik masalalari O‘zbekiston tashqi siyosatining ekstremal darajaga yetgan meselelariga aylandi. Aynan shu davrda O‘zbekiston Markaziy Osiyo davlatlari bilan umumiy xavfsizlik sistemi, “Markaziy Osiyo xavfsizlik tashkiloti” (MASHT) loyihasi, mintaqaviy terrorizm, narkotrafik va migratsiya xavfsizlikchiligini bog‘lovchi chora-tadbirlarni muhokama qildi. Shu bilan birga, Toshkent o‘zi mustaqil ravishda BMT Xavfsizlik Kengashi doirasida qurol-yarog‘ cheklovlari siyosatini qo‘llab-quvvatlab, mintaqada qurollanish poygasi va tomonidan uchqun tarqalishining oldini olishga hissa qo‘shdi. Aslida, 1998-yilda Qozog‘iston, Qirg‘iziston va Tojikiston bilan imzolangan “Tashkent deklaratsiyasi” doirasida O‘zbekiston o‘z chegara buzilishlariga qarshi kurash va mintaqaviy xavfsizlikni ta‘minlash masalalarini aniq belgilab oldi. Shu tarzda, mintaqada uzviy manfaatlarni muvofiqlashtirish va qo‘shma chora-tadbirlarni ko‘rishga erishildi.

XXI asr boshlarida vaziyat keskin o‘zgara boshladi. 2001-yilda AQSh yetakchiligidagi g‘arbiy koalitsiya Afg‘onistondagi rejimni qulatganidan so‘ng, O‘zbekiston ham yangi regional geosiyosiy sharoitga moslashish zaruratini his etdi. Ushbu davrda O‘zbekiston G‘arb bilan hamkorlikni kengaytirib, harbiy bazalar, logistika markazlarini tashkil etishni muhokama qildi. Albatta, bu qaror mintaqaviy ichki siyosatda va xalqlar orasida muayyan munozaralarga sabab bo‘ldi, biroq Toshkent o‘z pozitsiyasida qat‘iy turib, xavfsizlik va iqtisodiy manfaatlarni birinchi o‘ringa qo‘ydi. Shu tariqa, O‘zbekiston o‘z hududini Iroq va Afg‘onistonga olib borilayotgan operativ kontingentning logistika markazi sifatida taklif qilib, bu orqali g‘arbiy mamlakatlar bilan ichki resurslarini kuchaytirish, kommunikatsiya va savdo-iqtisodiy aloqalarni mustahkamlashni maqsad etdi. Biroq keyinchalik mintaqaviy o‘zaro bog‘liqlikni saqlash, dengizsiz mamlakatlar uchun kommunikatsiya barqarorligini ta‘minlash va mintaqaviy umumiy inshootlarga sarmoya kiritish tamoyili ustun bo‘ldi. Xususan, Afg‘onistondagi xavfsizlik va tinchlik jarayonini qo‘llab-quvvatlashga katta e‘tibor qaratildi, shuningdek, 2012-yildagi Toshkent konferensiyasida mintaqaviy xavfsizlik tizimini isloh qilish, Afg‘oniston muammosini uyg‘unlashgan mintaqaviy harakatlar orqali hal etish masalalari muhokama qilindi.

So‘nggi o‘n yilliklarda O‘zbekistonning asosiy tashqi siyosiy yo‘nalishi iqtisodiy diplomatiyani kuchaytirish va tashqi investitsiyalarni jalb qilish bo‘ldi. Raqobatbardosh bozor iqtisodiyotiga o‘tish jarayonida, pinhoniy iqtisodiy islohotlar doirasida amalga

oshirilgan siyosatlar O‘zbekistonning xalqaro hamjamiyatda ijobiy imidjiga katta hissa qo‘shdi. Mamlakat hukumati Yevropa Ittifoqi, Xitoy, Janubiy Koreya, Yaponiya, Turkiya va boshqa yirik iqtisodiy bloklar bilan savdo-iqtisodiy aloqalarni kengaytirib, O‘zbekistonni mintaqaviy tranzit va logistika markaziga aylantirish tashabbusini ilgari surdi. Bunda Toshkent “Markaziy Osiyo-Iroq-Afg‘oniston” strategik loyihasini rag‘batlantirdi, neft va gaz quvurlari, temir yo‘l va avtomobil yo‘llari orqali Afg‘oniston va undan keyin esa Hind okeaniga chiqish imkoniyatlari ustida ish olib bordi. Ayniqsa, xalqaro moliyaviy institutlar bilan hamkorlikda amalga oshirilgan Infrastruktura loyihalariga moliyalashtirish jalb etilib, mintaqada o‘zaro savdo hajmini oshirish va tranzit daromadlarini ko‘paytirish rejalashtirildi. Bunday tashabbuslarning natijasi sifatida 2018-yilda Toshkentda bo‘lib o‘tgan “Markaziy Osiyo va Pokiston orqali dengizga chiqish” mavzusidagi xalqaro forumda O‘zbekiston o‘zining strategik ahamiyatini yana bir bor tasdiqladi.

Bugungi zamonda O‘zbekiston tashqi siyosatining eng diqqatga sazovor jihatlaridan biri – global miqyosdagi ko‘p qirrali hamkorlik. Toshkent G‘arb va Sharq o‘rtasidagi konstruktiv muvozanatni saqlashga, ko‘p qirrali hamkorlikni davom ettirishga intilmoqda. Shu yo‘nalishda, O‘zbekiston Rossiya bilan uzun tarixiy, madaniy va iqtisodiy aloqalarini saqlab qolgan holda, bir necha sohalarda – energetika, transport-logistika, xavfsizlik va mudofaa hamkorligi bo‘yicha muhim bitimlarni amalga oshirdi. Xitoy bilan esa “Bir kamar – bir yo‘l” tashabbusi doirasida ko‘plab investitsiya loyihalari, temir yo‘l yo‘llari va texnologik hamkorlik dasturlari boshlab yuborildi. Ayniqsa, Xitoydan O‘zbekistonga to‘qimachilik, metallurgiya, telekommunikatsiya kabi sanoat tarmoqlariga qilinayotgan sarmoyalar iqtisodiyotni diversifikatsiya qilishga yordam berdi. Shuningdek, O‘zbekiston va Xitoy o‘rtasidagi “Ashyoviy va energetik resurslar yetkazib berish” bo‘yicha hamkorlik kuchaytirildi: Taxtakopir gaz-kimyo majmuasi va boshqa energetika ob‘ektlariga Xitoy sarmoyasi jalb etildi. Shu bilan birga, Toshkent Yevropa Ittifoqi bilan siyosiy va iqtisodiy hamkorlikni mustahkamlash, xalqaro standartlarga mos me‘yoriy-huquqiy hujjatlarni qabul qilish, inson huquqlari, atrof-muhitni muhofaza qilish va gender tengligini ta‘minlash sohasida hissasini oshirishga intilmoqda. 2019-yilda O‘zbekiston Va Yevropa Ittifoqi o‘rtasida tuzilgan shartnomada ishlab topilgan bitimlar, jumladan, erkin savdo shartnomasiga erishish bo‘yicha muzokaralar, sobiq sovet hududida yangicha hamkorlik modelini yaratishga xizmat qilmoqda.

Shu bilan birga, O‘zbekiston AQSh bilan ham aloqalarini mustahkamlashga qaratilgan tashabbuslarni bir qator bosqichlarda amalga oshirdi. 2002 yilda AQSh bilan imzolangan Strategik Hamkorlik Memorandumi, yetakchi sohalarda, jumladan, xavfsizlik, iqtisodiyot, ta‘lim va korrupsiyaga qarshi kurash bo‘yicha hamkorlik paktiga asos bo‘ldi. Keyinchalik AQSh O‘zbekistonda milliy xavfsizlik, huquqni muhofaza qilish, sud-huquq tizimi

islohotlari va inson huquqlari sohalarida ko‘maklashish uchun grant va texnik yordam ko‘rsatdi. Biroq 2005-yildagi “Andijon voqealari”dan so‘ng bir necha yil davomida AQSh bilan bevosita hamkorlik biroz sovuqlashdi. Lekin bu sovuqlik 2013-2014 yillardan boshlab Mamlakat ichki islohotlarni amalga oshirishga qayta kirishgach, sezilarli darajada yumshadi. 2016-yilda O‘zbekiston va AQSh o‘rtasida Strategic Partnerlik munosabatlari haqida memorandum imzolandi. Ushbu memorandum doirasida O‘zbekiston AQSh harbiy ta‘lim dasturlari, sanoatning modernizatsiyasi va ilmiy-texnologik sohalarda qo‘shma loyihalarni rivojlantirish bo‘yicha dastlabki kelishuvlarga erishdi. Hozirgi kunda esa AQSh O‘zbekistonni Markaziy Osiyodagi barqarorlik va taraqqiyot nuqtai nazaridan muhim sherik deb hisoblab, turli sohalarda, – jumladan, agrar sektor, energiya samaradorligi, ta‘lim, sog‘liqni saqlash va axborot texnologiyalari sohasida – o‘zaro hamkorlikni davom ettirmoqda.

Shuningdek, O‘zbekistonni mintaqaviy tashkilotlar bilan hamkorlikni kuchaytirishga alohida e‘tibor qaratilgan. Masalan, Shanxay Hamkorlik Tashkilotiga to‘liq a‘zo bo‘lish 2017-yilda amalga oshirildi. Bu esa nafaqat xavfsizlik, balki iqtisodiy va transport sohalarida hamkorlikni kengaytirish imkonini berdi. O‘zbekiston SHHT doirasida yillik qiymatli yuqori darajada tashriflar qilib, mintaqaviy savdo yo‘llarini rivojlantirish, xavfsizlikka doir axborot almashish va terrorizmga qarshi kurashda hamkorlik qilish yuzasidan aniq kelishuvlarga erishdi. Bundan tashqari, O‘zbekiston Qo‘shma Shtatlar va Rossiyadan tashqari, Tojikiston, Qirg‘iziston, Qozog‘iston bilan Markaziy Osiyo iqtisodiy hamkorlik bo‘yicha shartnomalar va bitimlar imzoladi. Ushbu hamkorlik BMT taraqqiyot dasturlari, Osiyo Taraqqiyot Banki, Jahon Banki va Yevropa Banki hamda boshqa xalqaro moliyaviy tashkilotlar bilan birgalikda amalga oshirilmoqda. Shu jumladan, suv resurslarini boshqarish, qishloq xo‘jaligi taraqqiyotini jadallashtirish, ekologiya va atrof-muhitni muhofaza qilish bo‘yicha ko‘p tomonlama loyihalar ishga tushdi.

Mahalliy ravishda, iqtisodiy diplomatiyaning ustun yo‘nalishlaridan biri – turizm sektorini rivojlantirish. O‘zbekistonning boy madaniy merosi, tarixiy yodgorliklari va qabristonlari sayyohlarni jalb qiluvchi asosiy omillardan hisoblanadi. Shu bois, Toshkent o‘tkazadigan xalqaro sayyohlik ko‘rgazmalari, Samarqand, Buxoro, Xiva va Shahrisabzga tashrif buyuruvchilarga qulay vizalar rejimi joriy etish, aviatnovlar sonini ko‘paytirish kabi tashabbuslar turizm sohasini rivojlantirishga xizmat qilmoqda. Xususan, 2017 yilda o‘tkazilgan “O‘zbekiston – sayyohlik istiqbollari” xalqaro konferensiyasi turizmni rivojlantirish sohasida yangi imkoniyatlarni ochdi. Bu esa u bilan birga, tashqi sayyohlik firmalari va konsultantlarni jalb etish, xalqaro marketing kampaniyalarini o‘tkazish, vizalar jarayonini soddalashtirish va “sayyohlar istiqboli”ni oshirishga qaratilgan dasturlarni yaratishga turtki berdi. Bunday tashabbuslar natijasida O‘zbekistonning global sayyohlik

bozoridagi ulushi sezilarli darajada ortdi va mamlakat iqtisodiy rivojida turizm segmenti muhim omilga aylandi.

Madaniy va ta’lim sohasidagi hamkorlik ham O‘zbekiston tashqi siyosatida muhim o‘rin tutadi. Dastlabki o‘n yilliklarda Germaniya, Fransiya, Italiya, AQSh va Yaponiya singari davlatlarning universitetlari, ilmiy markazlari va o‘quv muassasalari bilan hamkorlik yo‘lga qo‘yildi. O‘zbekiston va Janubiy Koreya orasida bilim almashish va talaba mobilligi dasturlari kuchaytirildi: KOICA, KOICA Academy va Konfutsiy institutlari faoliyati boshlab yuborilib, koreys tilini o‘qitish va madaniy almashish dasturlari yo‘lga qo‘yildi. Boshqa tomondan, O‘zbekiston “5+1” shartnomasi doirasida Yungi faza davlatlari bilan hamkorlik bo‘yicha ham bir qator universitetlararo hamkorlikni mustahkamladi. Masalan, Buyuk Britaniya, Kanada va Avstraliya universitetlari bilan birga magistratura va doktorantura dasturlari bo‘yicha o‘zaro kelishuvlar imzolandi, bu esa yosh kadrlarni malaka oshirishga va zamonaviy dunyoqarashga ega bo‘lishiga yordam berdi. Shu bilan birga, O‘zbekiston merosxo‘rligining xalqaro madaniy hamkorligi salohiyatini yanada kengaytirdi: UNESCO bilan birgalikda o‘tkaziladigan konferensiyalar, yuqori maqomli forumlar, xalqaro anjumanlar, “Asrlar shoxnabadi” madaniy festivallari va boshqa tadbirlar orqali milliy san’at, adabiyot va musiqa merosi keng targ‘ib qilindi.

Havsizlik va harbiy diplomatiya sohasida O‘zbekiston o‘zining neytral pozitsiyasini saqlashga intildi. Bir paytlar NATO va AQSh bazalarini qabul qilish borasida bo‘lgan muzokaralar 2005-yildan keyin to‘xtatilgani Ma’muriyat tomonidan e’lon qilindi. Buning sababi asosan ichki siyosiy ahvol va mintaqaviy manfaatlarining uyg‘unligi edi. Shundan so‘ng, O‘zbekiston “neutrallashtirilgan mintaq” siyosatini yo‘lga qo‘yib, Qurollanish nazorati, harbiy hamkorlikni faqat ko‘p qirrali tashkilotlar doirasida amalga oshirishga, NATO yoki boshqa yirik regional harbiy ittifoqlarga alohida qo‘shilmaslikka qaror qildi. Shu tariqa, O‘zbekiston o‘z hududida harbiy bazalar tashkil qilish masalasini yopiq deb e’lon qildi va mintaqaviy xatarlarni kamaytirish maqsadida O‘zbekiston Qishloq xo‘jaligini rivojlantirish, investitsiyalarni jalb qilish, infratuzilmani mustahkamlash va ijtimoiy sohalarda salohiyatni oshirish ustuvor bo‘ldi.

Xalqaro huquqiy maydonda ham O‘zbekiston faol ishtirok etdi. O‘zbekiston bir qator xalqaro konvensiyalarga, jumladan, inson huquqlari to‘g‘risidagi BMT deklaratsiyalariga qo‘shildi, Ecocide, Gender Tengligi, Atrof-muhitni muhofaza qilish kabi global muammolarga oid hujjatlarni ratifikatsiya qildi. 2018-yilda O‘zbekiston Prezidenti tashabbusi bilan qabul qilingan mamlakatning “Tashqi siyosat strategik yo‘nalishlari” to‘g‘risidagi qarori, global muammolar – iqlim o‘zgarishi, pandemiyalar, terrorizm, kiberxavfsizlik kabi masalalarda xalqaro hamjamiyatni birlashishga chaqirdi. Bunda O‘zbekiston Markaziy Osiyo katta suv omborlarini boshqarish, urush jabhalaridan qaytib

kelgan insonlar masalasi, mintaqada migratsiya jarayonlari va ekstremizmga qarshi kurashga oid tashabbuslarni ilgari suradi.

Energetika diplomatiyasi ham O‘zbekiston tashqi siyosatida alohida o‘ringa ega. Mintaqada tabiiy gaz va elektr energetika tizimlarini integratsiyalash, neft qazib olish bo‘yicha qo‘shma loyihalarni amalga oshirish, yangi quvurlarni tortish va xalqaro bozorlarga chiqish bo‘yicha boshlangan ishlarga alohida e‘tibor qaratildi. Jumladan, Tbilisi–Ceyhan neft quvuri, O‘zbekiston–Qozog‘iston gaz quvuri, O‘zbekiston–Turkiya elektr quvvati almashinuv tizimlari kabi loyihalar mintaqaviy energetika inqirozini oldini olish va mamlakatlar o‘rtasidagi birlashuvni mustahkamlashga xizmat qildi. Hozirgi kunda O‘zbekiston Yevropa va Osiyo bozorlariga gaz eksportini diversifikatsiya qilish maqsadida Turkiya va Yevropa Ittifoqi bilan yangi energetika koridorlari yaratish ustida ishlarni doimiy ravishda davom ettirmoqda.

Bundan tashqari, O‘zbekiston tashqi siyosatining ustuvor yo‘nalishlaridan yana biri – iqtisodiy barqarorlashuvni qo‘llab-quvvatlash hamda investitsiyalarni jalb qilish. Shu maqsadda, mamlakatda imkoniyatlarni kengaytirish uchun chet ellik investorlar uchun qulay shartlar yaratildi: erkin iqtisodiy zonalar tashkil etish, yig‘im-soliq imtiyozlari, korrupsiyaga qarshi kurashish bo‘yicha qat’iy choralarni ko‘rish va shaffof sud tizimini yo‘lga qo‘yish uchun islohotlar boshlangan. Natijada, jahonga mashhur avtomobilsozlik kompaniyalari, telekommunikatsiya giganti va yirik chakana savdo korporatsiyalari O‘zbekistonda vakolatxonalarini ochishga, ishlab chiqarish quvvatlari yaratishga kirishdi. Shu tariqa, mamlakat iqtisodiyoti sezilarli darajada rivojlanib, eksport salohiyati oshdi. Turkiya, BAA, Saudi Arabistoni, Janubiy Koreya, Yaponiya va AQSh kabi davlatlar O‘zbekistonga bo‘lgan sarmoyalarini ko‘paytirib, energetika, avtomobilsozlik, kimyo sanoati va qishloq xo‘jaligi kabi sohalarda tezkor hamkorlikni boshladi.

So‘nggi yillarda O‘zbekiston tashqi siyosatida diqqat markaziga olingan yana bir yo‘nalish – Afg‘oniston muloqotini qo‘llab-quvvatlash va tinchlik jarayonini jadallashtirish. Mamlakat markazida joylashgan strategik ahamiyatga ega Afg‘oniston bilan bevosita chegara aloqalari 1400 kilometrdan ortadi. Shu munosabat bilan, Toshkent 2021-yil va undan keyingi davrda, Afg‘onistonda hukumat almashuvi va mintaqaviy xavfsizlik sharoitlarini nazorat qilish jihatidan qat’iy pozitsiyani belgiladi. O‘zbekiston yangi hukumat bilan aloqalarni saqlab qolgan holda, insonparvarlik yordami, sog‘liqni saqlash, energetika va kommunikatsiya infratuzilmalarini tiklash bo‘yicha hamkorlik dasturlarini rag‘batlantirdi. Ayniqsa, Surxondaryo vodiysidagi logistika markazlari, Temir yomg‘ir yo‘l loyihalari va xalqaro hududiy transport koridorlariga integratsiya Afg‘oniston jamiyati va hodimlari hayotini yaxshilash maqsadida qo‘yilgan ustuvor vazifadir. Shuning uchun ham Toshkent Afg‘oniston bo‘yicha Doha muzokaralarida, Tojikiston va Qozog‘iston bilan

birgalikda turli formatdagi sammitlarda faol ishtirok etdi. Bular o‘zaro manfaat asosida, mintaqaviy transport, savdo, migratsiya va xavfsizlik sohalarida chora-tadbirlarni muvofiqlashtirishga qaratilgan edi.

Istiqbolli kelajak rejalarini nazarda tutadigan bo‘lsak, O‘zbekiston tashqi siyosati bir nechta muhim yo‘nalishlarga e‘tibor qaratadi. Birinchi navbatda, iqtisodiyotni diversifikatsiya qilish, yuqori qo‘shilgan qiymatli sanoat tarmoqlarini rivojlantirish va xalqaro bozorlarga chiqishni kengaytirish. Bunda, Yevroosiyo Iqtisodiy Ittifoqiga to‘g‘ridan-to‘g‘ri a‘zo bo‘lmaslik qarori ham iqtisodiy va siyosiy tahlillarga asoslangan holda ko‘riladi. Shu bilan bir qatorda, Rossiya bilan savdo-iqtisodiy munosabatlarni davom ettirib, strategik sohalarida hamkorlikni saqlash, turizm va agroexportni kengaytirish rejalashtirilmoqda. Xitoy bilan “Bir kamar – bir yo‘l” tashabbusini yanada chuqurlashtirish, infratuzilmani modernizatsiya qilish va yuqori texnologiyalarni mamlakatga jalb etish ustuvor vazifadir. Shu bilan birga, Yevropa Ittifoqi bilan erkin savdo zonasini yaratish bo‘yicha kelishuvlarni tezlashtirish, qishloq xo‘jaligi mahsulotlarini sertifikatlash, transport-logistika marosimini soddalashtirish kabi masalalar ustida muzokaralar davom etmoqda. Bu esa O‘zbekistonni markaziy mintaqada barqaror iqtisodiy o‘sinh va global bozorga kirishishda oldinga suruvchi omil bo‘lib xizmat qiladi.

Ikkinchi muhim yo‘nalish – mintaqaviy energetika barqarorligini ta‘minlash va suv masalalarini hal etish. Markaziy Osiyo suv resurslari jihatdan boy bo‘lsa-da, mintaqadagi chegaradan o‘tuvchi daryolar ustidan nazorat va suv bo‘linish masalalari hanuz hal qilinmagan. O‘zbekiston “Suv diplomatiyasi” konseptini ilgari surib, Qozog‘iston, Qirg‘iziston, Tojikiston bilan uch tomonlama hamda besh tomonlama formatlarda muzokaralar olib bormoqda. Shu jumladan, Amudaryo va Sirdaryo bo‘yicha suv balansini adolatli taqsimlash, ekologik inqirozdan saqlanish va irigatsiya tizimlarini modernizatsiya qilish masalalarini hal qilishga intilmoqda. Bu esa nafaqat qishloq xo‘jaligi barqarorligini ta‘minlash, balki mintaqaviy ijtimoiy-madaniy integratsiyani kuchaytirish uchun zarur shart-sharoit yaratuvchi muhim omildir.

Uchinchi yo‘nalish – raqamli iqtisodiyot va innovatsiyalarni rivojlantirish. O‘zbekiston So‘zgação “birinchi raqamli iqtisodiyot”ni shakllantirishni prezidentlik darajasida belgilab, AXborot texnologiyalari, sun‘iy intellekt, moliyaviy texnologiyalar, kiberxavfsizlik va elektron hukumat sohalarini xalqaro hamjamiyat bilan birgalikda rivojlantirishni rejalashtirmoqda. Shu maqsadda, Janubiy Koreya, Xitoy, Yevropa Ittifoqi va Qo‘shma Shtatlar bilan raqamli islohotlarni amalga oshirish bo‘yicha memorandumlar imzolandi. Bu esa “Smart Uzbekistan” strategiyasini yaratishda, o‘zaro faoliyat startap ekotizimini rivojlantirishda va xalqaro texnologik bozor darajasida raqobatbardosh mahsulotlar yaratishda muhim ahamiyat kasb etadi.

To‘rtinchi va nihoyatgi yo‘nalish – global ekologik muammolar va iqlim o‘zgarishiga qarshi kurash. O‘zbekiston “Yashil iqtisodiyot”ni rivojlantirish, qayta tiklanuvchi energiya manbalariga o‘tish va Qoraqumni qayta ekish bo‘yicha mahalliy hamda xalqaro loyihalarni yo‘lga qo‘yishga katta e‘tibor qaratmoqda. BMT Taraqqiyot Dasturi, xalqaro banklar va donor mamlakatlar bilan birgalikda qishloq xo‘jaligida ekotexnologiyalarni joriy etish, suv resurslarini tejaydigan texnologiyalarni kengaytirish va iqlim o‘zgarishining salbiy oqibatlariga qarshi hujjatlarni ishlab chiqish uchun ko‘plab tashabbuslar ilgari surilgan. Ushbu yondashuv O‘zbekistonni mintaqaviy va global darajada atrof-muhitni muhofaza qilish bo‘yicha mas’ul hamkor sifatida tanitadi.

Shuningdek, O‘zbekistonning tashqi siyosati yoshlar, ilm-fan va madaniyat sohalaridagi xalqaro almashinuvlar orqali “yumshoq kuch”ni kuchaytirishga ham qaratilgan. Yevropa Ittifoqi va AQShdagi maktab, universitet va ilmiy markazlar bilan hamkorlikdashti zai iso: O‘zbekistonlik talaba va ilmiy xodimlar uchun grant va stipendiya dasturlari, ilmiy konferensiyalar, madaniy festivallar va ko‘rgazmalar tashkil etish orqali milliy brendni oshiradi. Jumladan, turli mamlakatlarda O‘zbek milliy madaniy markazlari, elchixonalaridagi madaniy bo‘limlar faoliyati yo‘lga qo‘yilib, milliy musiqa, raqs, adabiyot, san‘at va hunarmandchilik namunalarini jahon jamoatchiligiga yetkazadi. Bu esa nafaqat xalqaro imidjni yaxshilaydi, balki O‘zbekistonning global ta’sir doirasini kengaytiradi.

Mazkur omillarning barchasi ko‘rsatadiki, O‘zbekiston tashqi siyosati dinamik, ko‘p qirrali va pragmatik yondashuvga asoslangan. Mamlakat ichki salohiyatni mustahkamlash, iqtisodiyotni modernizatsiya qilish, mintaqaviy aloqa va xavfsizlikni mustahkamlash, global ekologik masalalarga hissa qo‘shish kabi yo‘nalishlarini birdek rivojlantirib, xalqaro hamkorlik doirasini kengaytirmoqda. Shu bilan birga, tarixiy ildizlariga tayangan holda, mustaqil va suveren davlat sifatida o‘z pozitsiyasini kuchaytirish, hamda xalq manfaatlarini har tomonlama himoya qilishni birinchi o‘ringa qo‘yadi. Kelgusida O‘zbekistonning tashqi siyosati barqaror rivojlanish, iqtisodiy o‘sish va mintaqaviy hamkorlikni mustahkamlashga qaratilgan global yondashuvni davom ettirib, dunyo geosiyosiy sahnasida o‘ziga munosib o‘rin egallashda davom etadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1) Kudratov, D. (2023). ABOUT THE SHRINE OF KHOJAMUSKENT FATHER IN JIZZAH OASIS. *American Journal Of Social Sciences And Humanity Research*, 3(12), 73-78.

2) Қудратов, Д. (2022). IX-XIV АСРНИНГ ЎРТАЛАРИ ШАҲАРЛАРИНИНГ РИВОЖЛАНИШ ОМИЛЛАРИ. *RESEARCH AND EDUCATION*, 236.

3) Qudratov, D. (2021). PECULIARITIES OF THE FIRST URBANIZATION PROCESSES IN THE FERGANA VALLEY. *CURRENT RESEARCH JOURNAL OF HISTORY*, 2(12), 13-16.

4) Turdibekovich, Q. D. (2025). BUYUK IPAK YO ‘LINING UMUMIY TAVSIFI VA UNING TARIXIY AHAMIYATI. *YANGI O ‘ZBEKISTON, YANGI TADQIQOTLAR JURNALI*, 2(9), 1143-1153.

5) Turdibekovich, Q. D. (2025). QADIMGI KARVON YO ‘LLARINING URBANIZATSION JARAYONLAR VA SHAHARSOZLIK MADANIYATI TARAQQIYOTIDA TUTGAN O ‘RNI. *YANGI O ‘ZBEKISTON, YANGI TADQIQOTLAR JURNALI*, 2(9), 1154-1165.

6) Dilshod, A., Abdumatov, A., & Ismoil, R. (2025). FORMATION AND DEVELOPMENT OF HISTORICAL GEOGRAPHY GULISTAN STATE UNIVERSITY. *TA’LIM, TARBIYA VA INNOVATSIYALAR JURNALI*, 1(6), 47-53.

7) Dilshod, A., Zilola, A., & Ismoil, R. (2025). XX ASRNING 20-30 YILLARIDA INGLIZ MANBALARIDA O ‘ZBEKISTON MADANIYATING ASOSIY YO ‘NALISHLARI VA MUOMMALARI DAVR TARIXSHUNOSLIGIDA. *TA’LIM, TARBIYA VA INNOVATSIYALAR JURNALI*, 1(6), 90-101.

8) Dilshod, A., Zilola, A., & Ismoil, R. (2025). YOZUV ISLOHOTI VA DINIY MEROSGA MUNOSABAT: INGLIZ OLIMLARINING YONDASHUVI. *YANGI O ‘ZBEKISTON, YANGI TADQIQOTLAR JURNALI*, 2(9), 28-41.

9) Dilshod, A., Zilola, A., & Ismoil, R. (2025). INGLIZ MANBALARIDA 1927–1938 YILLARDA O ‘ZBEKISTON MADANIY MANZARALARI: REPORTAJLAR, JURNALLAR VA ARXIV HUJJATLARI TAHLILI. *YANGI O ‘ZBEKISTON, YANGI TADQIQOTLAR JURNALI*, 2(9), 11-27.

10) Ismoil, R., Dilshod, A., & Zilola, A. (2025). O ‘ZBEKISTON TASHQI SIYOSATIDA TINCHLIKPARVARLIK TAMOYILLARINING SHAKLLANISHI VA RIVOJLANISHI. *TA’LIM, TARBIYA VA INNOVATSIYALAR JURNALI*, 1(6), 203-214.

11) Zilola, A., Ismoil, R., & Dilshod, A. (2025). MISRDAGI SUV OSTI ARXELOGIYASI TADQIQOTLARIDAN. *TA’LIM, TARBIYA VA INNOVATSIYALAR JURNALI*, 1(6), 192-202.

12) Davron O‘g‘li, A. D. (2025). ILK O ‘RTA ASRLARDA USTRUSHONADAGI SIYOSIY HOLAT. *INNOVATION IN THE MODERN EDUCATION SYSTEM*, 6(51), 613-619.

13) Davron O‘g‘li, A. D. (2025). AFSHINLAR SULOLASINING TASHKIL TOPISHI VA FAOLIYATI. *INNOVATION IN THE MODERN EDUCATION SYSTEM*, 6(51), 600-605.

14) Davron O‘g‘li, A. D. (2025). ILK O ‘RTA ASRLAR DAVRI YOZMA VA ARXELOGIK MANBALARIDA USTRUSHONA. *INNOVATION IN THE MODERN EDUCATION SYSTEM*, 6(51), 606-612.

15) Davron o'g'li, A. D. (2025). O 'RTA OSIYO KO 'CHMANCHI CHORVADORLARI TARIXINING O 'RGANILISHI. *YANGI O 'ZBEKISTON, YANGI TADQIQOTLAR JURNALI*, 2(8), 100-113.

16) Nematov, R. A., & Almanov's, Q. O. (2022). The role of historical sources in the study of the history of the turkish empire. *American Journal Of Social Sciences And Humanity Research*, 2(10), 25-31.

17) Неъматов, Р. (2023). Илк ўрта асрлар Хоразм тарихшунослигининг бугунги ҳолати. *История и культура центральной Азии*, 1(1), 122-125.

18) Галиев, С., Абдуматов, А., & Неъматов, Р. (2025). ГЕРОИ-ТАТАРЫ УЗБЕКИСТАНА, УЧАСТВОВАВШИЕ ВО ВТОРОЙ МИРОВОЙ ВОЙНЕ. *Наука и инновации в системе образования*, 4(4), 35-39.

19) Неъматов, Р. (2023). Хоразм Африғийлар сулоласи–Турк хоқонлиги сиёсий алоқалари. *Journal of Fundamental Studies*, 1(7), 16-23.

20) OBID, N., ULUGBEK, M., SHAROF, M., & RUSTAM, N. (2022). SOME CONSIDERATIONS OF THE COUNTRY LIFESTYLE DURING THE PERIOD OF PUBLIC COLLECTIVIZATION. *International Journal of Intellectual Cultural Heritage*, 2(1), 86-94.

21) Nazarov, O. R., & Nematov, R. A. O. (2020). FROM THE HISTORY OF UZBEKISTAN'S COOPERATION WITH UNESCO. *Bulletin of Gulistan State University*, 2020(4), 45-49.

22) Неъматов, Р. (2023). ИЛК ЎРТА АСРЛАРДА ХОРАЗМДА КЕЧГАН ЭТНОМАДАНИЙ ЖАРАЁНЛАР. *Ижтимоий-гуманитар фанларнинг долзарб муаммолари/Актуальные проблемы социально-гуманитарных наук/Actual Problems of Humanities and Social Sciences*, 3(6), 14-23.

23) Ne'matov, R. (2023). ILK O 'RTA ASRLARDA XORAZM TARIXSHUNOSLIGINING O 'ZIGA XOS JIHATLARI. *Interpretation and researches*, 1, 21.

24) Неъматов, Р. А. У. (2020). Интеллектуальное и культурное наследие узбекского народа. *Наука, образование и культура*, (4 (48)), 85-87.

25) Nematov, R. A. (2025). Early medieval ethnic processes in Khorezm oasis in archaeological and written sources. *American Journal of Philological Sciences*, 5(02), 10-16.

26) Nematov, R. (2024). REFLECTION OF THE HISTORY OF KHOREZM IN THE EARLY MIDDLE AGES IN WRITTEN SOURCES. *Решение социальных проблем в управлении и экономике*, 3(12), 72-78.

27) Неъматов, Р. А. Ў. (2024). ИЛК ЎРТА АСРЛАРДА ХОРАЗМ ТАРИХИНИНГ ЁЗМА МАНБАЛАРДА АКС ЭТИШИ. *Science and innovation*, 3(Special Issue 6), 377-382.

28) Nematov, R. A. (2024, December). ESTABLISHMENT OF THE ADMINISTRATION OF THE WESTERN TURKISH EMPIRE IN THE KHORAZM

OASIS. In *INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE" SCIENTIFIC ADVANCES AND INNOVATIVE APPROACHES"* (Vol. 1, No. 2, pp. 43-49).

29)Исроилов, М. Я. (2019). Образование и его развитие в Узбекистане. *Academy*, (5 (44)), 48-49.

30)Исроилов, М. Я. (2015). Влияние использования Интернет-ресурсов на повышение эффективности обучения истории. *Наука, техника и образование*, (5 (11)), 147-148.

31)Исроилов, М. (2024). УЧИНЧИ РЕНЕССАНС: ТАРИХИЙ ПОЙДЕВОР ВА ИСТИҚБОЛ. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 4(26), 419-423.

32)Исроилов, М. Я. (2016). РОЛЬ РАЗЛИЧНЫХ ТРАДИЦИЙ, ОБРЯДОВ И ЦЕРЕМОНИЙ, СВЯЗАННЫХ С ПОЛОМ И ВОЗРАСТОМ, В СОЦИАЛЬНОЙ ЖИЗНИ И ЭТНОГРАФИИ УЗБЕКОВ. In *Люди, культуры, пространство: социокультурная динамика мира Евразии* (pp. 231-235).

33)Маматов, Ш. М., & Алибеков, У. Ю. (2019). Повышение благосостояния сельского населения Узбекистана в свете Стратегии действий. *Наука, техника и образование*, (5 (58)), 63-65.

34)Маматов, Ш. М., & Алибеков, У. Ю. (2019). Повышение благосостояния сельского населения Узбекистана в свете Стратегии действий. *Наука, техника и образование*, (5 (58)), 63-65.

35)Yuldashevich, A. U., & Musurmonkulovich, M. S. From the Ethnic History of the Population of Ustrushana. *JournalNX*, 7(04), 37-41.

36)Алибеков, У. Ю., & Маматов, Ш. М. (2021). О РОДЕ «БАЯУТ» В СОСТАВЕ УЗБЕКСКОГО НАРОДА. In *МИР ЕВРАЗИИ: ОТ ДРЕВНОСТИ К СОВРЕМЕННОСТИ* (pp. 153-159).

37)Мирзалиев, У. Б., & Маматов, Ш. М. (2012). ТРУДОВАЯ МИГРАЦИЯ И ПРОБЛЕМА ЗАНЯТОСТИ СЕЛЬСКОГО НАСЕЛЕНИЯ. In *ИССЛЕДОВАНИЕ ИННОВАЦИОННОГО ПОТЕНЦИАЛА ОБЩЕСТВА И ФОРМИРОВАНИЕ НАПРАВЛЕНИЙ ЕГО СТРАТЕГИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ* (pp. 227-228).

38)Musurmonqulovich, M. S. (2025). MIRZACHO ‘LNING SHIMOLIY G ‘ARBIY KARVON YO ‘LI SARDOBARLARI. *YANGI O ‘ZBEKISTON, YANGI TADQIQOTLAR JURNALI*, 2(9), 1117-1129.

39)Musurmonqulovich, M. S. (2025). SHIMOLIY USTRUSHONA KARVON YO ‘LIDAGI URBANIZATSION JARAYONLAR VA SHAHARSOZLIK MADANYATI. *YANGI O ‘ZBEKISTON, YANGI TADQIQOTLAR JURNALI*, 2(9), 1166-1178.

40)Musurmonqulovich, M. S. (2025). MIRZACHO ‘LNING SHARQIY SIRDARYO SO ‘L SOHILI KARVON YO ‘LI. *YANGI O ‘ZBEKISTON, YANGI TADQIQOTLAR JURNALI*, 2(9), 1130-1142.

41)МАМАТОВ, Ш., & АЛМАНОВ, Қ. ЖИЗЗАХ ВОҲАСИ АҲОЛИСИНИНГ XIX АСР ОХИРИ–XX АСР БОШЛАРИДА ЭТНИК ТАРКИБИГА ДОИР ЁЗМА

МАНБАЛАР. О 'ZBEKISTON MILLIY UNIVERSITETI XABARLARI, 2022,[1/6] ISSN 2181-7324.

42)Алибеков, У., & Маматов, Ш. ҚАДИМИЙ МИРЗАЧЎЛДА ШАҲАРСОЗЛИК МАДАНИЯТИНИНГ РИВОЖЛАНИШИ.

43)Шадманкулова, М. М. (2018). СОЧЕТАНИЕ ЛИБЕРАЛЬНЫХ-ДЕМОКРАТИЧЕСКИХ ИДЕЙ В СОЦИАЛЬНО-ПОЛИТИЧЕСКОЙ ЖИЗНИ УЗБЕКИСТАНА. *Социосфера*, (4), 226-232.

44)Шодмонкулова, М. М. (2018). ЛИБЕРАЛИЗМ: ИСТОРИЯ И СОВРЕМЕННОСТЬ. *Наука и образование: проблемы, идеи, инновации*, (4), 26-30.

45)Шодмонкулова, М. (2025). ЛИБЕРАЛ-ДЕМОКРАТИК ҒОЯЛАРНИНГ ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН ТАРАҚҚИЁТ СТРАТЕГИЯСИНИ АМАЛГА ОШИРИШДАГИ ЎРНИ. *Решение социальных проблем в управлении и экономике*, 4(4), 176-181.

46)Шодмонкулова, М. (2025). ҒАРБ ЛИБЕРАЛ-ДЕМОКРАТИК ҒОЯЛАРИНИНГ ЎЗИГА ХОСЛИГИ. *Решение социальных проблем в управлении и экономике*, 4(4), 164-169.

47)Шодмонкулова, М. (2025). Либерал-Демократик Ғояларнинг Тараққиёт Стратегиясини Амалга Оширишдаги Ўрни. *Решение социальных проблем в управлении и экономике*, 4(4), 170-175.

48)Шодмонкулова, М. (2025). ЎРТА СИНФ-МУЛҚДОРЛАР СИНФИНИ ШАКЛЛАНТИРИШ. *Решение социальных проблем в управлении и экономике*, 4(4), 152-156.

49)Шодмонкулова, М. М. (2025). ЖАМИЯТ ТАРАҚҚИЁТИДА СИЁСИЙ ЛИБЕРАЛИЗМНИНГ АҲАМИЯТИ. *FORMATION OF PSYCHOLOGY AND PEDAGOGY AS INTERDISCIPLINARY SCIENCES*, 4(38), 354-357.

50)Шодмонкулова, М. М. (2025). Мутафаккирлар Фаолиятида Либерализм Ғоясининг Аҳамияти. *Miasto Przyszłości*, 60, 110-112.

51)Galiyev, S. (2024, September). О 'ZBEKISTONDA IMKONIYATI CHEKLANGAN BOLALAR MAXSUS TA'LIMI. In *CONFERENCE ON THE ROLE AND IMPORTANCE OF SCIENCE IN THE MODERN WORLD* (Vol. 1, No. 8, pp. 110-114).

52)Galiyev, S. (2024). О 'ZBEKISTONDA INKLYUZIV TA'LIM ASOSLARINING O'RNATILISHI VA RIVOJLANISHI. *Journal of science-innovative research in Uzbekistan*, 2(9), 70-74.

53)Vildanovich, G. S., Axmatkulovich, A. A., & Xoshimjon o'g'li, R. I. (2025, May). SOTSIOLOGIK TARIXDA KO'CHMANCHILIK FENOMENINING O'RGANILISHI: YONDASHUVLAR, MUAMMOLAR VA BAHOLASH MEZONLARI. In *International Conference on Educational Discoveries and Humanities* (pp. 78-81).

54)Vildanovich, G. S., & Axmatkulovich, A. A. Xoshimjon o'g'li, RI (2025, May). SOTSIOLOGIK TARIXDA KO'CHMANCHILIK FENOMENINING O'RGANILISHI: YONDASHUVLAR, MUAMMOLAR VA BAHOLASH MEZONLARI. In *International Conference on Educational Discoveries and Humanities* (pp. 78-81).

55)Hakimova, S., & Galiyev, S. (2025). INGLIZ PARLAMENTING TARIXIY O 'ZGARISHLARI. *Решение социальных проблем в управлении и экономике*, 4(4), 157-163.

56)Абдуматов–Исследователь, А., & Маъруфов, Ш. (2025, May). ТУРЕЦКАЯ ВНЕШНЯЯ ПОЛИТИКА В ОТНОШЕНИИ ТЮРКОЯЗЫЧНЫХ ГОСУДАРСТВ ЦЕНТРАЛЬНОЙ АЗИИ—ЧЛЕНОВ ЕАЭС (1991–2015 ГГ.). In *International Conference on Modern Science and Scientific Studies* (pp. 293-296).

57)Komil o'g, M. R. S., Axmatkulovich, A. A., & Vildanovich, G. S. (2025, May). XORAZM MA'MUN AKADEMIYASI VA BAYTUL-HIKMA OLIMLARI O 'RTASIDAGI O 'ZARO HAMKORLIK. In *International Conference on Modern Science and Scientific Studies* (pp. 305-311).

58)Komil o'g, M. R. S., Hoshimjon o'g'li, R. I., Mamatkarimovna, A. Z., & Vildanovich, G. S. (2025, May). GERMANIYA IMPERIYASI 1870–1918 YILLARDAGI KOLONIAL REJALARIDA MARKAZIY OSIYONING O 'RNI. In *INTERDISCIPLINE INNOVATION AND SCIENTIFIC RESEARCH CONFERENCE* (Vol. 3, No. 31, pp. 277-280).

59)Назаров, О., & Қосимова, Э. (2024). ҚЎҚОН ХОНЛИГИДА ТАЪЛИМ ДАРГОҲЛАРИ ФАОЛИЯТИГА ОИД АЙРИМ МУЛОҲАЗАЛАР. *Talqin va tadqiqotlar*, 2(3), 40.

60)Nazarov, O. R. (2020). THE ROLE OF HIPPOCRATES IN THE HISTORY OF WORLD MEDICINE. *Bulletin of Gulistan State University*, 2020(3), 66-64.

61)ALMANOV, Q. (2024). JIZZAX VOHASIDAGI ETNOOYKONIMLAR TO 'G 'RISIDA BA'ZI MULOHAZALAR. «*ACTA NUUZ*», 1(1.3. 1), 4-8.

62)Qakhramon, A. (2024). ELUCIDATION OF THE ETHNIC COMPOSITION OF THE INHABITANTS OF THE JIZZAKH OASIS IN THE HISTORIOGRAPHY OF THE PERIOD OF INDEPENDENCE. *Наука и инновации в системе образования*, 3(14), 156-165.

63)Almanov, Q. (2024). XIX ASR OXIRI-XX ASR BOSHLARIDA JIZZAX VOHASIDAGI MA'MURIY BIRLIKLARNING TASHKIL ETILISHI VA ULARNING ETNOMADANIY JARAYONLARDA ISHTIROKI (ARXIV VA STATISTIK MATERIALLAR ASOSIDA). *Modern Science and Research*, 3(12), 823-830.

64)Almanov, Q. (2024). JIZZAX VOHASI YER OTLARINING SHAKLLANISHIDA ETNONIM, ANTROTOPONIM, PATRONIM VA KASB-HUNAR BILAN BOG 'LIQ NOMLAR. *Решение социальных проблем в управлении и экономике*, 3(12), 99-109.

65)Obloqulovich, Q. A. (2024). XIX ASR OXIRI-XX ASR BOSHLARIDA JIZZAX VOHASIDAGI MA'MURIY BIRLIKLARNING TASHKIL ETILISHI VA ULARNING ETNOMADANIY JARAYONLARDA ISHTIROKI (ARXIV VA STATISTIK MATERIALLAR ASOSIDA).

66)Almanov, K. (2024). ON THE STUDY OF THE ANCIENT HISTORY OF THE JIZZAKH VALLEY. *Journal of Social Sciences and Humanities Research Fundamentals*, 4(12), 57-61.

67)ALMANOV, Q. (2024). JIZZAXNING CHUBAR ELI VA UNING QISQACHA TARIXI. «ACTA NUUZ», 1(1.1), 1-4.

68)Облакулович, А. К. (2024). ЖИЗЗАХ ВОҲАСИДАГИ БОШҚА ХАЛҚЛАР БИЛАН БОҒЛИҚ ТОПОНИМЛАР (ЭТНОТОПОНИМЛАР). *Science and innovation*, 3(Special Issue 6), 474-480.

69)Obloqulovich, Q. A. (2023). STUDY OF THE ETHNIC COMPOSITION OF THE POPULATION OF THE JIZZAKH OASIS IN THE FIRST QUARTER OF THE XIX–XX CENTURIES. *Journal of Social Sciences and Humanities Research Fundamentals*, 3(12), 12-16.

70)Облокулович, А. К., & Мамараджабов, Ж. (2022). ЖИЗЗАХ ВОҲАСИ ЎЗБЕК УРУҒЛАРИНИНГ ЗООЛАТРИК САЖДАЛАРИ (АРХЕОЛОГИК ВА ЭТНОЛОГИК МАТЕРИАЛЛАР АСОСИДА. *RESEARCH AND EDUCATION*, 158.

71)Almanov, Q. (2022). XIX АСР ОХИРИ–XX АСР БОШЛАРИДА ЖИЗЗАХ ВОҲАСИ ЭТНОМАДАНИЙ МУҲИТИДА ҚИРҚЛАР ВА ҚАНҒЛИЛАР. *Science and innovation*, 1(C8), 241-252.

72)Almanov, Q. O. (2020). POLITICAL-ADMINISTRATIVE UNITS OF USTRUSHANA AND THEIR ADMINISTRATIVE CENTRES. *Bulletin of Gulistan State University*, 2020(4), 37-45.

73)Алманов, Қ. ЖИЗЗАХНИНГ ХОНЛИКЛАР ДАВРИДАГИ АҲАМИЯТИ ВА МАНБАЛАРДА ЁРИТИЛИШИ. *ЎТМИШГА НАЗАР*, 76.

74)АЛМАНОВ, Қ. ЖИЗЗАХ ВОҲАСИДА ЎЗБЕК ЭТНОГРАФИК ГУРУҲЛАРИ БИЛАН БОҒЛИҚ ЭТНИК НОМЛАР.

75)Obloqulovich, Q. A. (2023). STUDY OF THE ETHNIC COMPOSITION OF THE POPULATION OF THE JIZZAKH OASIS IN THE FIRST QUARTER OF THE XIX–XX CENTURIES. *Journal of Social Sciences and Humanities Research Fundamentals*, 3(12), 12-16.

76)Almanov, Q. Ethnocultural Processes Took Place In Ustrushan During The Western Turkish Khanate.

77)Алманов, Қ., & Жураев, И. XX-XXI АСР БОШЛАРИДА МИРЗАЧЎЛ ВОҲАСИ АҲОЛИСИНИНГ ХЎЖАЛИК ТУРМУШ ТАРЗИ ВА МОДДИЙ МАДАНИЯТИ. *ЎТМИШГА НАЗАР*, 68.

78)Mavlyanov, U. N. (2020). Problems of Ontology in the Heritage of Ali Safi. *International Journal of Multicultural and Multireligious Understanding*, 7(7), 540-545.

79)Мавлянов, У. Н. (2020). ПРОБЛЕМЫ ОНТОЛОГИИ И НАСЛЕДИИ АЛИ САФИ. *Вестник Российского философского общества*, (1-2), 200-209.

80)Mavlyanov, U. N. (2021). FAHRUDDIN ALI SAFI'S TEACHING ABOUT BEING. *Bulletin of Gulistan State University*, 2021(2), 61-67.

81)Мавлянов, У. Н., Райимжонов, И. Х., & Абдуалимова, З. М. (2025). ФРИДРИХ НИЦШЕ ВА МАДАНИЯТНИНГ ИРОДА АСОСИДАГИ ТАЛҚИНИ. *Современные подходы и новые исследования в современной науке*, 4(5), 91-98.

82)Мавлянов, У. Н., Райимжонов, И. Х., & Абдуалимова, З. М. (2025). СЛАВЯН ЦИВИЛИЗАЦИЯСИ ВА УНИНГ КЕЛАЖАГИ: ДАНИЛЕВСКИЙ БАШОРАТИ. *Современные подходы и новые исследования в современной науке*, 4(5), 82-90.

83)Mavlyanov, U. (2022). ABOUT "THE ART ACADEMY OF BAYSUNKUR". *European International Journal of Multidisciplinary Research and Management Studies*, 2(06), 133-138.

84)Mavlyanov, U. N. (2023). Issues of Knowledge in the Legacy of Ali Safi. *Journal of Social Sciences and Humanities Research Fundamentals*, 3(07), 41-43.

85)Мавлянов, У. Н. (2022). ONTOLOGICAL VIEWS OF ALI SAFI. *ФИЛОСОФИЯ И ЖИЗНЬ МЕЖДУНАРОДНЫЙ ЖУРНАЛ*, (1 (16)).

86)Мавлянов, У. (2025). АЛЛОМАГА НАВОИЙ ТАЪРИФИ. *Теоретические аспекты становления педагогических наук*, 4(7), 142-146.

87)Мавлянов, У. Н., & Тангирбердиев, Ш. (2025). АЛИ САФИЙ ҲАЁТИ ВА МЕРОСИ ҲАҚИДА. *Решение социальных проблем в управлении и экономике*, 4(4), 78-84.

88)Мавлянов, У. Н. (2025). АЛЛОМАНИНГ МЕРОСИДА БОРЛИҚ ВА БИЛИШ МАСАЛАЛАРИНИНГ ҚЎЙИЛИШИ. *Решение социальных проблем в управлении и экономике*, 4(4), 73-77.

89)Мавлянов, У. Н. (2025). БУЮК СИЙМОЛАР БЕШИГИ. *Решение социальных проблем в управлении и экономике*, 4(4), 68-72.

90)Мавлянов, У. Н. (2018). Жизнь и творчество Али Сафи. *Наука и образование сегодня*, (1 (24)), 42-44.

91)BOSIMOVICH, T., & ALISHER, A. (2022). FROM THE HISTORY OF THE ANCIENT DEFENSE WALLS. *International Journal of Intellectual Cultural Heritage*, 2(5), 61-65.

92)Назаров, О., & Абдуматов, А. (2024). ҲАДИС ИЛМИ РИВОЖИДАГИ ОЛТИН ДАВР. *Ilm-fan va ta'lim*, (3 (18)), 151, 312.

93)Yuldashevich, A. U., Akhmatkulovich, A. A., & Ugli, R. I. K. (2024). STRUGGLE FOR THE NEWLY FORMED ORENBURG-TASHKENT CARAVAN TRADE ROUTE OF THE BUKHARA EMIRATE AND THE KOKHAN KHANATE AT THE BEGINNING OF THE 19TH CENTURY. *CURRENT RESEARCH JOURNAL OF HISTORY*, 5(12), 16-21.

94)Абдуматов, А. А. (2024). АКАДЕМИК АБДУЛАҲАД МУҲАММАДЖОНОВ ИЛМИЙ МЕЪРОСИДА ТАРИХИЙ ТАФАККУР МАСАЛАСИ. *Science and innovation*, 3(Special Issue 6), 426-431.

95)Абдуматов, А. А. (2024). АКАДЕМИК АБДУЛАҲАД МУҲАММАДЖОНОВ ИЛМИЙ МЕЪРОСИДА ТАРИХИЙ ТАФАККУР МАСАЛАСИ. *Science and innovation*, 3(Special Issue 6), 426-431.

96)Axmatkulovich, A. A. Xoshimjon o'g'li, RI (2025, May). MIRZACHO 'LNI O 'ZLASHTIRISH VA KO 'CHIRISH SIYOSATI: TARIXIY-TAHLILII YONDASHUV. In *International Educators Conference* (pp. 207-212).

97)Gulchehra, A., Alisher, A., & Sherzod, M. R. (2025). G'ARBIY TURK XOQONLIGI. *YANGI O 'ZBEKISTON, YANGI TADQIQOTLAR JURNALI*, 2(9), 477-487.

98)Sherzod, M. R., Gulchehra, A., & Alisher, A. (2025). ARXELOGIYA FANINING YO'NALISHLARI. *YANGI O 'ZBEKISTON, YANGI TADQIQOTLAR JURNALI*, 2(9), 467-476.

99)Alisher, A., Gulchehra, A., & Sherzod, M. R. (2025). SUV OSTI ARXELOGIYASI TADQIQOTINING ISTIQBOLLARI. *YANGI O 'ZBEKISTON, YANGI TADQIQOTLAR JURNALI*, 2(9), 456-466.

100) Rayimjonov, I. X. O. G. L. (2022). ERSHI (MINGTEPA) HUDUDIDAGI TARIXIY-ARXELOGIK YODGORLIKLARI XUSUSIDA. *Scientific progress*, 3(5), 193-197.